4. Bij verlies van een invoercertificaat is het geoorloofd dat een verzoek tot opheffing van de invoerverplichting en tot vrijgifte van de waarborg wordt ingediend na afloop van de geldigheidsduur van het certificaat.

In de zaak 158-73

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Verwaltungsgericht Frankfurt/Main, in het aldaar aanhangig geding tussen E. KAMPFFMEYER, gevestigd te Hamburg,

en

EINFUHR- UND VORRATSSTELLE FÜR GETREIDE UND FUTTERMITTEL, te Frankfurt am Main,

om een prejudiciële beslissing inzake de uitlegging van verordening nr. 1373/70 van de Commissie van 10 juli 1970 houdende gemeenschappelijke uitvoeringsbepalingen inzake het stelsel van invoer-, uitvoer en voorfixatiecertificaten voor landbouwprodukten waarvoor een stelsel van gemeenschappelijke prijzen geldt (PB nr. L 158 van 20 juli 1970, blz. 1);

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: R. Lecourt, President, M. Sørensen, Kamerpresident, R. Monaco, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore H. Kutscher en C. Ó Dálaigh (rapporteur), Rechters,

Advocaat-Generaal: J.-P. Warner
Griffier: A. Van Houtte

het navolgende

ARREST

Ten aanzien van de feiten

De feiten, het onderwerp van de vraag en de procesbeweringen van partijen zijn als volgt weergegeven in het rapport ter terechtzitting:

I — De feiten en het processverloop

1. Verzoekster in het hoofdgeding, een te Hamburg gevestigde importfirma, ont-

ving op haar verzoek van verweerster in het hoofdgeding op 15 juni 1972 een invoercertificaat voor 2 000 ton geperste tarwezemelen (pellets), met een geldigheidsduur tot en met 31 oktober 1972.

Zij gebruikte dit certificaat eerst voor partijen van in totaal 820 960 kg en zond het vervolgens op 17 oktober 1972 per aangetekende brief door naar Petersons Havenbedrijf NV te Rotterdam, om hiermee nog een voorlaatste partij van 66 460 kg in te voeren.

De firma Peterson diende het certificaat direct na de inklaring per express door te zenden naar de firma Bachmann in Bremen, die het restant zou invoeren.

Verzoekster in het hoofdgeding wees Peterson op 24 oktober op de naderende afloopdatum van het certificaat en op de verplichting van de firma Bachmann tijdig het restant in te voeren.

Nadat de firma Peterson op 19 oktober een partij van 63 960 kg van het certificaat had laten afschrijven, zou zij het op 25 oktober per gewone brief aan de firma Bachmann hebben gezonden, waar het echter nimmer is aangekomen. Verzoekster in het hoofdgeding nam aan dat het verloren was gegaan en verzocht verweerster op 16 november 1972 om een duplicaat.

Verweerster in het hoofdgeding verstrekte dit duplicaat, doch verklaarde daarna de gestorte waarborg verbeurd tot een bedrag van 11 408,66 DM, omdat 1 039 040 kg minder was ingevoerd dan was voorzien. Zij beweerde dat ingevolge artikel 15, lid 4, van verordening nr. 1373/70 van de Commissie de verdwijning van een certificaat geenszins een geval van overmacht was, dat op grond van een duplicaat niet kon worden ingevoerd en dat verlies van het certificaat voor risico van de rechthebbende was. De door verzoekster gestorte waarborg werd naar rato van de ingevoerde hoeveelheden gerestitueerd en naar rato van de niet ingevoerde hoeveelheden verbeurdverklaard.

2. Op het hoofdgeding zijn de volgende rechtsvoorschriften van toepassing:

Verordening nr. 120/67 van de Raad van 13 juni 1967 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector granen, bepaalt in artikel 12, lid 1, dat voor alle invoer van granen in de Gemeenschap een certificaat moet worden overgelegd, dat door de Lid-Staten aan de importeurs wordt afgegeven. De afgifte van deze certificaten is afhankelijk van het stellen van een waarborg, als garantie dat zal worden voldaan aan de verplichtingen tot invoer tijdens de geldigheidsduur van het certificaat; deze waarborg wordt geheel of gedeeltelijk verbeurd indien de invoer niet of slechts ten dele binnen deze termijn plaatsvindt.

De Commissie heeft ter zake uitvoeringsbepalingen vastgesteld in verordening nr. 1373/70 van 10 juli 1970, volgens welke een invoercertificaat het recht en de verplichting meebrengt, op grond van dit certificaat, een nettohoeveelheid produkt in te voeren tijdens de geldigheidsduur van dit certificaat.

Artikel 15 bepaalt dat bij verlies van het certificaat een duplicaat kan worden afgegeven, dat echter niet ter verwezenlijking van invoertransacties kan worden overgelegd. Artikel 18 bepaalt ten slotte dat, wanneer ten gevolge van overmacht de invoer niet tijdens de geldigheidsduur van het certificaat kan geschieden, de Lid-Staat op verzoek van de rechthebbende kan beslissen dat de verplichting tot invoer wordt opgeheven en de waarborg wordt vrijgegeven.

Partijen verschilden van mening over de volgende punten: of de verplichting tot invoer bij verlies van het certificaat vervalt, of het duplicaat een certificaat vormt dan wel uitsluitend dient ter vereffening van de waarborg op basis van de door de douane afgeschreven hoeveelheden, en of verlies van het certificaat overmacht als bevrijdende factor kan opleveren.

3. Verzoekster in het hoofdgeding kwam tegen de beslissing van verweerster in het hoofdgeding in beroep bij het Verwaltungsgericht Frankfurt/Main, dat overeenkomstig artikel 177 EEG-Verdrag besloot het geding te schorsen en de vol-

gende vragen aan het Hof van Justitie voor te leggen:

I — Dient artikel 2, lid 1, eerste zin, juncto artikel 15, lid 4, van verordening nr. 1373/70 EEG van de Commissie aldus te worden begrepen, dat bij verlies van een invoercertificaat niet slechts het recht op invoer, maar ook de verplichting hiertoe vervalt met als gevolg dat de waarborg moet worden vrijgegeven, of brengt verlies van het invoercertificaat verval van het recht doch instandhouding van de verplichting mee met als gevolg dat de waarborg wordt verbeurd?

II — a) Is verlies van het certificaat een geval van overmacht in de zin van artikel 18 van verordening nr. 1373/70/EEG van de Commissie?

b) Is aan de vereiste zorgvuldigheid van een goed koopman bij zijn werkzaamheid binnen de Gemeenschap voldaan, indien hij een certificaat per gewone brief verzendt?

c) Is het geoorloofd dat een verzoek ex artikel 18, lid 1, van verordening nr. 1373/70/EEG van de Commissie nog wordt ingediend na afloop van de geldigheidsduur van het certificaat?

4. De verwijzingsbeschikking van het Verwaltungsgericht Frankfurt/Main is op 7 augustus 1973 ingeschreven ter griffie van het Hof.

Verzoekster in het hoofdgeding en de Commissie van de Europese Gemeenschappen hebben overeenkomstig artikel 20 van het Statuut van het Hof schriftelijke opmerkingen ingediend.

Het Hof heeft, op rapport van de Rechter-Rapporteur en gehoord de Advocaat-Generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

II — Schriftelijke opmerkingen ingediend krachtens artikel 20 van het Statuut van het Hof

a) De eerste vraag

Volgens de *Commissie* is het duplicaat uitsluitend een bewijsmiddel voor de rechthebbende om vrijgifte te krijgen van het bedrag van de waarborg dat betrekking heeft op de reeds ingevoerde hoeveelheden; het heeft echter zeker niet dezelfde rechtsgevolgen als het originele certificaat.

De Commissie acht de verplichting tot invoer niet zo nauw gekoppeld aan het recht daartoe, dat zij tegelijk met dit recht vervalt, waardoor de waarborg dan geen oorzaak of rechtvaardiging meer zou hebben en zou moeten worden terugbetaald.

Immers, het verlies voor de certificaathouder van het recht om in te voeren, dat is verbonden aan de door hem aangegane verplichting, brengt nog geen verval van de rechtsverhouding mede. Dit blijkt bij voorbeeld uit het feit dat ingevolge artikel 15 van verordening nr. 1373/70 juist deze rechtsverhouding het verlies van de waarborg meebrengt, wanneer de verplichting tot invoer niet binnen de voorgeschreven termijnen wordt nagekomen.

Het aan verzoekster afgegeven exemplaar van het certificaat is niet de belichaming van een invoerrecht of verplichting waaraan het ten grondslag ligt, doch een bewijsmiddel, waarvan het verlies niet rechtstreeks van invloed is op de rechtspositie van de betrokkene.

De leer dat het certificaat het recht en de verplichting om in te voeren belichaamt, zodat het bestaan hiervan afhankelijk is van het bestaan van dit document, biedt geen bevredigende oplossing voor het meest voorkomende geval van verlies van een certificaat.

Indien de rechthebbende het certificaat bij voorbeeld niet kan terugvinden, hoewel dit met zekerheid nog in zijn bezit is, zouden volgens deze leer alle uit het cer-

tificaat voortvloeiende rechten evenals de in het certificaat vastgestelde heffing vervallen.

Overigens kan de houder van een certificaat vrijwillig afstand doen van het recht om in te voeren door overdracht van dit document aan derden; dit ontslaat hem echter niet van zijn verplichting tot invoer. Ingevolge artikel 3 van verordening nr. 1373/70 blijft deze verplichting op hem rusten, ofschoon hij niet meer het recht of de mogelijkheid heeft dit certificaat te gebruiken.

Volgens de Commissie moet bij verlies hetzelfde gelden.

De eigenlijke vraag is of de waarborg moet worden vrijgegeven of wordt verbeurd. De rechthebbende die het certificaat heeft verloren, bevindt zich in dezelfde positie als degene, die nog in het bezit is van het certificaat, maar geen goederen meer heeft, bij voorbeeld omdat die zijn teniet gegaan.

De Commissie stelt daarom voor deze vraag te beantwoorden als volgt:

— het verlies van exemplaar nr. 1 van het aan aanvrager afgegeven invoercertificaat brengt niet het automatisch verlies mee van het daarin vermelde recht noch van de daarmede verbonden verplichting om in te voeren;

— de regel dat de waarborg geheel of gedeeltelijk wordt verbeurd, wanneer de invoer niet binnen de gestelde tijd plaatsvindt, is ook van toepassing bij verlies van het certificaat.

Verzoekster in het hoofdgeding betoogt dat het verlies van een certificaat nergens definitief is geregeld.

Artikel 15 van verordening nr. 1373/70 zwijgt over de materiële rechtsgevolgen van het verlies van een certificaat. Het bevat slechts procedurevoorschriften. Derhalve mag uit lid 4, tweede zin, van dit artikel — waarin slechts wordt bepaald dat een duplicaat niet machtigt tot invoer (doch alleen dient ter vervanging van het origineel als bewijs van reeds verrichte importen) — niet a contrario worden afgeleid dat de verplichting tot invoer blijft bestaan.

Artikel 2, lid 1, dat bepaalt dat het certificaat het recht *en* de verplichting om in te voeren meebrengt, brengt de importeur die het certificaat verliest in een impasse: hij kan noch invoeren met het origineel, omdat hij het niet meer heeft, noch met het duplicaat, omdat artikel 15, lid 4, dit verbiedt.

Daar het recht en de verplichting echter aan elkaar gekoppeld zijn, vervallen zij ook gelijktijdig. Bijgevolg moet de waarborg worden vrijgegeven, omdat die slechts bestemd is als zekerheid voor de verbintenis, dat wil zeggen de nakoming van de verplichting.

Verzoekster in het hoofdgeding is echter van mening dat men het beginsel van vrijgifte kan beperken tot het geval dat het verlies van het certificaat niet te wijten is aan de importeur.

Verzoekster in het hoofdgeding komt derhalve tot de conclusie dat het verlies van een invoercertificaat, althans wanneer de importeur hiervoor niet aansprakelijk is, niet slechts verval van het recht tot invoer, doch ook van de verplichting daartoe meebrengt, zodat de waarborg moet worden vrijgegeven. De vraag of het verlies al dan niet aan de importeur moet worden geweten, staat ter beoordeling van de nationale rechter.

b) De overige vragen

De *Commissie* wijst allereerst op de algemene regel dat de waarborg wordt verbeurd naar rato van de hoeveelheid die niet tijdig kon worden ingevoerd.

De toepassing van de uitzonderingsregeling van artikel 18 stuit op bepaalde bezwaren.

Van overmacht is slechts sprake, wanneer de goederen bijvoorbeeld door bederf niet tijdig kunnen worden ingevoerd. Artikel 15, dat de betrokkene in staat stelt een duplicaat, doch geen tweede certificaat dat gelijkwaardig is aan het origineel, te verkrijgen, geeft een definitieve regeling waarop geen uitzondering

mogelijk is. Anders zou de deur worden geopend voor grove speculaties met geprefixeerde heffingen, en zelfs voor „verlies" van een certificaat door een rechthebbende die zich in een overmachtspositie wil plaatsen.

De Commissie geeft echter toe dat de huidige tekst van verordening nr. 1373/70 ook een minder strikte uitlegging toelaat, namelijk dat artikel 15, lid 4, niet dwingend verbiedt de voor overmacht voorziene uitzonderingsregeling wel toe te passen, en dat artikel 18 zich er niet uitdrukkelijk tegen verzet dat verlies van een certificaat als overmacht wordt beschouwd.

Maar dan moet ook onmiskenbaar zijn voldaan aan alle voorwaarden voor overmacht, zoals omschreven in de jurisprudentie van het Hof (zaken 4-68, Firma Schwarzwaldmilch GmbH/Einfuhr- und Vorratsstelle für Fette, Jurisprudentie 1968, blz. 525, en 11-70 Internationale Handelsgesellschaft mbH/Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel, Jurisprudentie XVI, blz. 1125). Volgens de *Commissie* kan er slechts sprake zijn van overmacht, indien de importeur door „van buiten komende oorzaken welke een abnormaal karakter dragen" de invoer niet binnen de gestelde termijn heeft kunnen verrichten en deze omstandigheid „alle diligentie ten spijt slechts ten koste van onevenredig grote offers te vermijden was geweest" (aangehaalde jurisprudentie).

Ten slotte is de Commissie van mening dat het verzoek om de aanwezigheid van overmacht te doen erkennen, ook na afloop van de geldigheidsduur van het certificaat kan worden ingediend. De vraag komt er in feite op neer wat de maximumtermijn is tussen het tijdstip waarop de verhindering van de invoer intreedt, en het tijdstip waarop het verzoek wordt ingediend, zodra de rechtshebbende zeker weet dat hij zich niet aan de termijn kan houden. Deze zou zeer kort moeten zijn, opdat de bevoegde dienst nog kan beslissen op basis van recente en gemakkelijk te controleren gegevens, en opdat de onmogelijkheid van termijneerbiediging niet onderhevig is aan enige twijfel, teneinde speculaties uit te sluiten.

De Commissie zou derhalve als volgt willen antwoorden:

— de tekst van verordening nr. 1373/70 sluit niet volledig de mogelijkheid uit dat wordt nagegaan, of de gevallen waarin de invoertermijn door verlies van het certificaat niet kan worden gerespecteerd, als overmacht zijn te beschouwen.

— behoudens de vaststelling van misbruik, kan het verzoek ons de aanwezigheid van overmacht te doen erkennen, ook na afloop van de geldigheidsduur van de titel van invoer worden ingediend.

Verzoekster in het hoofdgeding wijst erop dat in het kader van artikel 18 aan het Hof tot dusver alleen gevallen zijn voorgelegd, waarin de onmogelijkheid om in te voeren verband hield met het produkt zelf.

Artikel 18 geeft geen opsomming van de verschillende omstandigheden die overmacht opleveren. In 's Hofs jurisprudentie is het begrip overmacht niet beperkt tot een volstrekte onmogelijkheid. Past men deze jurisprudentie toe op het onderhavige geval, dan vormt ook verlies van het certificaat een geval van overmacht, voor zover het niet aan de importeur kan worden verweten.

Verzoekster in het hoofdgeding acht de opvatting dat een koopman pas de vereiste zorgvuldigheid heeft betracht, wanneer hij het certificaat per aangetekende brief verzendt, slechts houdbaar indien dit gebruikelijk is en de aangetekende verzending bovendien een garantie biedt tegen zoekraken van die brief.

Verzoeksters lasthebber kan niet worden verweten dat hij op dezelfde wijze tewerk is gegaan als de bevoegde nationale autoriteiten, te meer omdat het Hof aan laatstgenoemden de keuze van de wijze van verzending heeft gelaten (zaak 61-72, Mij PPW International NV/Hoofdproduktschap voor Akkerbouwprodukten, Jurisprudentie 1973, blz. 301).

Uit de nationale en internationale overeenkomsten en regelingen blijkt dat verzending per aangetekende brief alleen inhoudt dat men bij verlies van het stuk een beperkte aanspraak jegens de posterijen op schadevergoeding of garantie heeft en dat met het reçu van afgifter ter post of van uitreiking tegenover eenieder kan worden bewezen dat het stuk is verzonden of ontvangen. Daaruit blijkt dus dat de aangetekende brief bij de post overigens niet anders wordt behandeld dan een gewone brief.

Ten slotte is het volgens verzoekster in het hoofdgeding voldoende dat aan de administratie wordt medegedeeld dat de invoer niet mogelijk is, zodat zij haar prognose van de marktontwikkeling kan wijzigen en de waarborg kan vrijgeven. Daar de bepaling luidt dat de verlenging ook na het verstrijken van de aanvankelijke geldigheidsduur kan worden aangevraagd, moet worden aangenomen dat het verzoek tot opheffing van de invoerverplichting eveneens nadien nog kan worden ingediend. Het verzoek kan niet onbeperkt worden uitgesteld, maar dit is bij verlies van het certificaat ook geenszins het geval, omdat de administratie door de aanvraag van het duplicaat ten bewijze van reeds verrichte importen op de hoogte wordt gesteld van de gebeurtenis die verval van de invoerverplichting en vrijgifte van de waarborg meebrengt.

Verzoekster in het hoofdgeding stelt voor de tweede vraag te beantwoorden als volgt:

— verlies van het certificaat buiten schuld is een geval van overmacht in de zin van artikel 18;

— de importeur betracht de vereiste zorgvuldigheid van een goed koopman bij zijn werkzaamheid binnen de Gemeenschap, zelfs wanneer hij een certificaat per gewone post verzendt;

— een verzoek ex artikel 18 kan ook na afloop van de geldigheidsduur van het certificaat worden ingediend.

In aansluiting op het aldus weergegeven rapport ter terechtzitting is op 27 november 1973 overgegaan tot de mondelinge behandeling.

Verzoekster in het hoofdgeding was ten deze vertegenwoordigd door Barbara Festge, associée van dr. F. Modest, advocaten te Hamburg, en de Commissie door haar juridisch adviseur P. Kalbe, als gemachtigde.

De Advocaat-Generaal heeft ter terechtzitting van 13 december 1973 conclusie genomen.

Ten aanzien van het recht

1 Overwegende dat het Verwaltungsgericht Frankfurt/Main bij beschikking van 27 juni 1973, ingekomen ter griffie van het Hof op 7 augustus 1973, krachtens artikel 177 van het EEG-Verdrag een aantal vragen heeft gesteld inzake de uitlegging van verordening nr. 1373/70 van de Commissie van 10 juli 1970 houdende gemeenschappelijke uitvoeringsbepalingen inzake het stelsel van invoer-, uitvoer- en voorfixatiecertificaten voor landbouwprodukten waarvoor een stelsel van gemeenschappelijke prijzen geldt (PB nr. L 158 van 20 juli 1970, blz. 1);

dat het hoofdgeding betrekking heeft op een beroep tegen de verbeurdverklaring van een waarborg tot een bedrag overeenkomend met de door ver-

zoekster in het hoofdgeding niet-ingevoerde hoeveelheden zemelen, op grond dat het verlies van een invoercertificaat, na niet-aangetekende verzending, geen overmacht oplevert, daar een dergelijk verlies voor risico komt van de rechthebbende;

2 Overwegende dat de dertiende overweging bij basisverordening nr. 120/67 van de Raad van 13 juni 1967 (PB nr. 117 van 19 juni 1967, blz. 2269), houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector granen, luidt: „dat de bevoegde instanties in staat moeten worden gesteld de ontwikkeling van het handelsverkeer permanent te volgen ten einde de ontwikkeling van de markt te kunnen beoordelen en eventueel de ... maatregelen toe te passen die deze ontwikkeling vereist...";

dat artikel 12 van deze verordening bepaalt dat „voor alle invoer in of uitvoer uit de Gemeenschap ... een in- of uitvoercertificaat moet worden overgelegd, (waarvan) de afgifte ... afhankelijk is van het stellen van een waarborg, als garantie dat zal worden voldaan aan de verplichting tot in- of uitvoer tijdens de geldigheidsduur van het certificaat; deze waarborg wordt geheel of gedeeltelijk verbeurd indien de in- of uitvoer niet of slechts ten dele binnen deze termijn plaatsvindt";

Ten aanzien van de eerste vraag

3 Overwegende dat in de eerste plaats wordt gevraagd of artikel 2, lid 1, eerste zin, juncto artikel 15, lid 4, van verordening nr. 1373/70/EEG van de Commissie aldus dient te worden begrepen, dat bij verlies van een invoercertificaat niet slechts het recht op invoer, maar ook de verplichting hiertoe vervalt met als gevolg dat de waarborg moet worden vrijgegeven, of dat verlies van het invoercertificaat verval van het recht doch instandhouding van de verplichting meebrengt met als gevolg dat de waarborg wordt verbeurd;

4 Overwegende dat artikel 2, lid 1, van de uitvoeringsverordening nr. 1373/70 bepaalt: „het invoercertificaat ... brengt het recht en de verplichting mede, op grond van dit certificaat, de opgegeven nettohoeveelheid produkt in te voeren ... tijdens de geldigheidsduur van het certificaat...";

dat artikel 15, lid 2, bepaalt: „het vrijgeven van de waarborg wordt afhankelijk gesteld van de overlegging van het bewijs ... bij invoer, dat de ... douaneformaliteiten zijn vervuld";

dat lid 4 van dit artikel bepaalt: „;bij verlies van een certificaat of uittreksel van een certificaat kunnen de instanties van afgifte bij wijze van uitzondering een ... duplicaat van dit document afgeven ... (dat niet kan worden overgelegd) ter verwezenlijking van in- of uitvoertransacties";

dat ingevolge artikel 16, lid 2, eerste alinea, „de waarborg wordt verbeurd, indien de verplichting tot invoer of uitvoer niet is nagekomen";

dat artikel 18, lid 1, echter bepaalt: „wanneer ten gevolge van overmacht de invoer of uitvoer niet tijdens de geldigheidsduur van het certificaat kan geschieden, beslist de Lid-Staat van afgifte van het certificaat op verzoek van de rechthebbende hetzij dat de verplichting tot invoer of uitvoer is opgeheven, waarbij de waarborg wordt vrijgegeven, hetzij dat de geldigheidsduur van het certificaat wordt verlengd met de termijn die in verband met de aangevoerde omstandigheid noodzakelijk wordt geacht...";

5 Overwegende dat uit deze bepalingen blijkt dat de waarborgregeling dient als garantie voor de verwezenlijking van de in- en uitvoertransacties waarvoor de certificaten zijn aangevraagd, opdat zowel de Gemeenschap als de Lid-Staten nauwkeurig op de hoogte zijn van de voornoemde transacties;

dat, gezien de in artikel 12 van basisverordening nr. 120/67 vervatte verplichting van de Lid-Staten om aan elke belanghebbende een in- of uitvoercertificaat af te geven, een prognose zinloos zou zijn, indien de certificaten voor de rechthebbenden niet de gehoudenheid zouden meebrengen dienovereenkomstig te handelen;

dat in het stelsel dat overeenkomstig de beginselen van basisverordening nr. 120/67 in uitvoeringsverordening nr. 1373/70 is neergelegd, de handelaars alleen dan van hun verplichting zijn bevrijd, indien de in- of uitvoertransactie als gevolg van overmacht niet gedurende de geldigheidsduur van het certificaat kon worden verwezenlijkt;

6 dat derhalve op de eerste vraag moet worden geantwoord dat artikel 2, lid 1, en artikel 15, lid 4, van verordening (EEG) nr. 1373/70 der Commissie niet aldus moeten worden begrepen, dat bij verlies van een invoercertificaat de door de afgifte van het certificaat onstane invoerverplichting automatisch vervalt;

Ten aanzien van het eerste deel van de tweede vraag

7 Overwegende dat in de tweede plaats allereerst wordt gevraagd of verlies van het certificaat een geval van overmacht is in de zin van artikel 18 van verordening nr. 1373/70 van de Commissie;

8 Overwegende dat de term „overmacht" op de verschillende rechtsgebieden en op de onderscheiden terreinen van rechtstoepassing niet een zelfde inhoud heeft, zodat de betekenis ervan moet worden vastgesteld naargelang van het wettelijk kader waarin de term bestemd is effect te sorteren;

dat aldus bij de uitlegging van deze term in de litigieuze verordening rekening moet worden gehouden met de bijzondere aard der tussen de importeurs en de nationale administratie bestaande publiekrechtelijke betrekkingen en met de doelstellingen van deze verordening;

dat blijkens deze doelstellingen en de stellige bepalingen der betrokken verordeningen onder de term overmacht niet slechts volstrekte onmogelijkheid is te verstaan;

9 dat het algemeen belang — hetwelk een zo nauwkeurige mogelijke prognose van de ontwikkeling van de invoer in iedere Lid-Staat verlangt en het storten van een waarborg bij afgifte van een invoervergunning rechtvaardigt — in overeenstemming dient te worden gebracht met de noodzaak, eveneens in het algemeen belang, om de handel tussen de staten niet door al te knellende verplichtingen te belemmeren;

dat de dreiging van verlies der waarborgsom dient om importeurs, aan wie een vergunning is uitgereikt, tot naleving van hun invoerverplichting aan te sporen en aldus een nauwkeurige prognose van de ontwikkeling van de invoer, zoals het algemeen belang die eist, te verzekeren;

dat hieruit volgt dat een importeur, die alle nodige zorgvuldigheid heeft betracht, in beginsel van de invoerverplichting is bevrijd, wanneer van buiten komende oorzaken het hem onmogelijk maken tijdig tot invoer over te gaan;

10 dat derhalve op het eerste deel van de tweede vraag moet worden geantwoord dat het verlies van een dergelijk invoercertificaat een geval van overmacht in de zin van artikel 18 van verordening nr. 1373/70 is, indien het

heeft plaatsgevonden ondanks het feit dat de rechthebbende alle voorzorgsmaatregelen heeft genomen, die van een zorgvuldig koopman mogen worden verwacht;

Ten aanzien van het tweede deel van de tweede vraag

11 Overwegende dat vervolgens wordt gevraagd of aan de vereiste zorgvuldigheid van een goed koopman bij zijn werkzaamheid binnen de Gemeenschap is voldaan, indien hij een certificaat per gewone brief verzendt;

12 dat deze vraag ertoe strekt de mate van de door een zorgvuldig koopman te betrachten oplettendheid te doen vaststellen;

dat het, bij ontbreken van een communautaire bepaling, ter beslissing van de nationale rechter staat of, gelet op de omstandigheden van het geval, zodanige koopman de nodige zorgvuldigheid heeft betracht;

dat het hier geen vraag van interpretatie doch van toepassing betreft, die is voorbehouden aan de nationale rechter;

13 dat derhalve moet worden geantwoord dat de bevoegde nationale rechter, na afweging van alle feitelijke omstandigheden waarin de handelaar zich bevond, dient te beslissen of de rechthebbende zich als een zorgvuldig koopman heeft gedragen;

Ten aanzien van het derde deel van de tweede vraag

14 Overwegende dat ten slotte wordt gevraagd of het geoorloofd is dat een verzoek ex artikel 18, lid 1, verordening nr. 1373/70 nog wordt ingediend na afloop van de geldigheidsduur van het certificaat;

15 overwegende dat artikel 18, lid 1, handelt over een verzoek tot verlenging van de geldigheidsduur van het certificaat en over een verzoek tot opheffing van de invoer- of uitvoerverplichting en tot vrijgifte van de waarborg;

dat ditzelfde lid uitdrukkelijk bepaalt dat zodanige verlenging ook na afloop van de geldigheidsduur van het certificaat kan plaatsvinden, doch zwijgt over het verzoek tot opheffing en tot vrijgifte van de waarborg;

dat het verlies van een certificaat zich zo kort voor de afloopdatum van het certificaat kan voordoen, dat de importeur niet in staat is het verzoek voor de afloop van de geldigheidsduur in te dienen;

dat het overigens zelfs mogelijk is dat de importeur eerst na die datum van de gebeurtenis kennis neemt;

dat het aldus, bij stilzwijgen van de tekst, ervoor mag worden gehouden dat zodanig verzoek na afloop van de geldigheidsduur van het certificaat kan worden ingediend;

16 dat derhalve het derde deel van de tweede vraag bevestigend moet worden beantwoord;

Ten aanzien van de kosten

17 Overwegende dat de kosten, door de Commissie wegens indiening harer opmerkingen bij het Hof gemaakt, niet voor vergoeding in aanmerking kunnen komen en dat de procedure ten aanzien van partijen in het hoofdgeding als een aldaar gerezen incident is te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen;

Gezien de processtukken;
Gehoord het rapport van de Rechter-Rapporteur;
Gehoord de mondelinge opmerkingen van verzoekster in het hoofdgeding en van de Commissie van de Europese Gemeenschappen;
Gehoord de conclusie van de Advocaat-Generaal;
Gelet op het Verdrag tot oprichting van de EEG, met name artikel 177;
Gelet op verordening (EEG) nr. 1373/70 van de Commissie van 10 juli 1970, met name artikel 2, lid 1, artikel 15, lid 4, en artikel 18;
Gelet op het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Economische Gemeenschap, met name artikel 20;

Gelet op het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen;

HET HOF VAN JUSTITIE,

uitspraak doende op de door het Verwaltungsgericht Frankfurt/Main bij beschikking van 27 juni 1973 gestelde vragen, verklaart voor recht:

1. **Artikel 2, lid 1, en artikel 15, lid 4, van verordening (EEG) nr. 1373/70 van de Commissie dienen niet aldus te worden begrepen, dat bij verlies van een invoercertificaat de door de afgifte van het certificaat ontstane invoerverplichting automatisch vervalt;**

2. **Het verlies van een invoercertificaat is een geval van overmacht in de zin van artikel 18 van verordening nr. 1373/70, indien het heeft plaatsgevonden ondanks het feit dat de rechthebbende alle voorzorgsmaatregelen heeft genomen die van een zorgvuldig koopman worden verwacht;**

3. **De bevoegde nationale rechter dient, na afweging van alle feitelijke omstandigheden waarin de handelaar zich bevond, te beslissen of de rechthebbende zich als een zorgvuldig koopman heeft gedragen;**

4. **Het is geoorloofd dat een verzoek ex artikel 18, lid 1, van verordening nr. 1373/70 wordt ingediend na afloop van de geldigheidsduur van het certificaat.**

Lecourt	Sørensen		Monaco
Mertens de Wilmars	Pescatore	Kutscher	Ó Dálaigh

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op dertig januari negentienhonderdvierenzeventig.

De Griffier	De President
A. Van Houtte	R. Lecourt